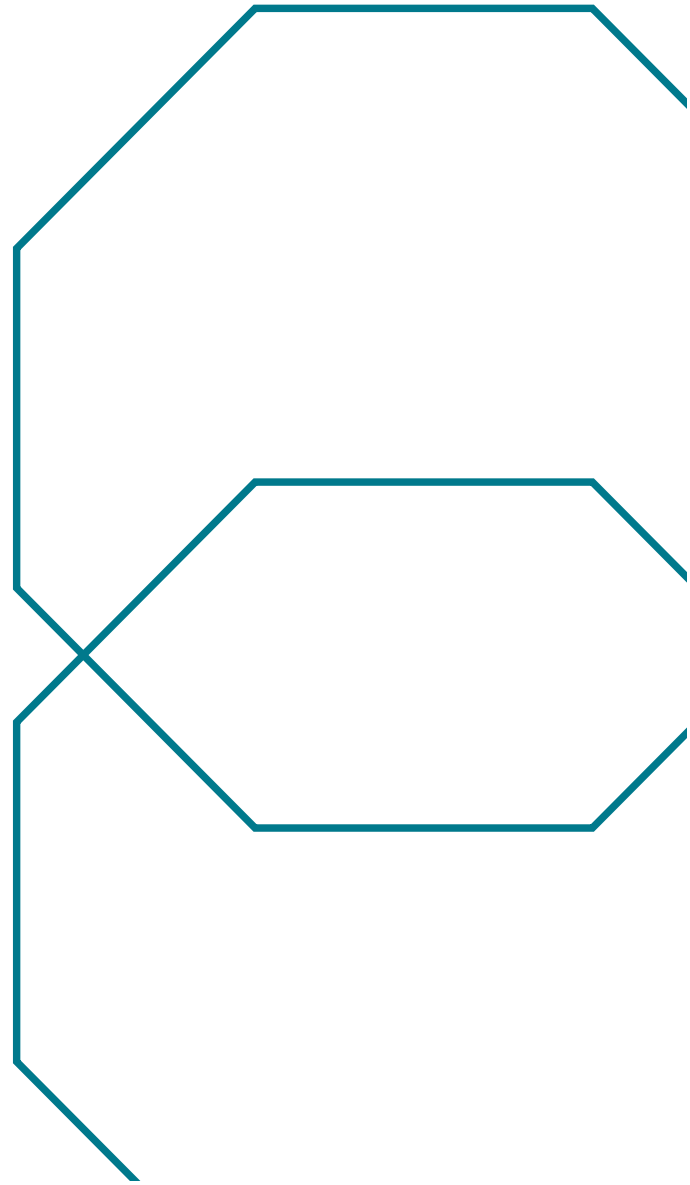

Miten nuorisotyön rahoitus muuttui vuonna 2025?

Altiuksen työpapereita 4

Nuorisotutkimusseura ry. & Juvenia

Tomi Kiilakoski & Juha Leskinen

Sisällysluettelo

1. JOHDANTO	3
2. NUORISOTYÖN 2000-LUKU: RAHOITUKSEN JA MONIAMMATILLISUUDEN KASVUA	4
3. RAHOITUKSEN MUUTOKSET JA NIITÄ SELITTÄVÄT TEKIJÄT	8
3.1 Rahoituksen muutoksen ja kuntakoon yhteys	9
3.2 Rahoituksen muutoksen ja tavoitettujen nuorten muutoksen yhteys	10
3.3 Rahoituksen muutoksen yhteys kuntakokoon ja tavoitettujen nuorten määrän muutokseen	11
3.4 Rahoituksen muutoksen yhteys moniammatilliseen yhteistyöhön	13
3.5 Rahoituksen muutoksen yhteys koulunuorisotyöhön	14
4. POHDINTA	15
5. LÄHTEET	17

1. JOHDANTO

Samuli Paronen tiivistä kokoelmassaan *Maailma on sana* rahoituksen merkitystä todeten, että ”raha ei tuo täällä onnea rahattomille” (Paronen 1990, 12). Hän puhui yleensä yhteiskunnasta ja tarpeesta huomioida köyhimmät. Tähän tarpeeseen on suomalaista hyvinvointivaltiota rakennettaessa vastattu tekemällä tulonsiirtoja ja kehittämällä palveluita eri ikäryhmille. Tämä on lisännyt yhteiskunnan tasa-arvoa ja osaltaan auttanut lievittämään yhteiskunnan ristiriitoja (Kekkonen 2025).

Nuorisopolitiikkaan soveltaen Samuli Parosen ajatusta voisi kehittää eteenpäin toteamalla, että yhteiskunnan vaurastuminen ei lohduta nuoria, ellei myös heihin investoida oikeudenmukaista osuutta yhteiskunnan kokonaisvarallisuudesta. Yksi osa investoinneista nuoruuteen on nuorisotyön tukeminen julkisista varoista. Tietysti tarvitaan paljon muitakin investointeja esimerkiksi koulutukseen, työllistymisen tukeen, sivistykseen, harrastuksiin, nuorten aikuisista riippumattomaan toimintaan ja niin edelleen. Mutta nuorisotyöllä on oma merkityksensä.

Euroopan neuvoston suositus jäsenmaille toteaa, että nuorisotyöllä on tärkeä asema nuorten vaikutusmahdollisuuksien tukijana sekä rauhanomaisen yhteiskunnan rakenteisiin osallistumisen edistäjänä. Suosituksessa korostetaan (hallintodokumenteille tyypilliseen tapaan huomattavan kankeakielisesti), että valtioiden tulisi järjestää ”mahdollistava ympäristö ja olosuhteet sekä jo hyviksi havaituille että innovatiivisille nuorisotyön käytännöille (mukaan lukien mm. kestävät rakenteet ja resurssit) etenkin paikallistasolla” (Euroopan neuvosto 2017, 4). Suositus siis toteaa, että eurooppalaisten yhteiskuntien tulisi tukea nuorisotyön perinteisiä vahvuuksia ja mahdollistaa uusien kehittyminen. Tämä ei voi tapahtua tyhjistä nyhjäämällä, vaan nuorisotyöllä on oltava oma rahoituksensa, joka ei perustu vaihtuviin projekteihin, vaan on jollakin tavalla kestäväällä pohjalla. Suomessa tämä saattaa tuntua itsestään selvältä, ja onkin hyvä huomata, että pysyvä nuorisotyön rahoitus on eurooppalaisittain harvinaista (Kiilakoski 2024). Suomessa rahoitus perustuu sekä valtion avustuksiin että merkittävässä määrin kuntien omaan panostukseen. Kuntatasolla nuorisotyön rahoitus on sidoksissa yleiseen taloustilanteeseen, kunnan elinvoimaan sekä kunnan tekemiin politiikkavalintoihin, mutta myös nuorisotyön asemaan kunnan sisällä.

Esittelemme tässä raportissa keväällä 2025 toteutetun *Kunnallinen nuorisotyö Suomessa* -kyselyn tuloksia. Tulostemme mukaan vuonna 2025 noin neljännes kunnista ilmoitti nuorisotyön resurssien vähentyneen. Niiden kuntien osuus, joissa nuorisotyön resurssit ovat vähentyneet, on kasvanut vuodesta 2023. Vastaavasti kuntien osuus, joissa rahoitus on kasvanut, on vähentynyt. Tutkimme tässä työpaperissa, miten kunnallisen nuorisotyön rahoitus on muuttunut ja mitä taustatekijöitä muutosten takana on. Aloitamme paperimme kuvaamalla nuorisotyön ammatillisen aseman vahvistumista viimeistään 2010-luvulta lähtien. Tällöin sekä nuorisotyön resurssit että nuorisotyön kysyntä kasvoivat. Tämän jälkeen esittelemme tuloksia. Pyrimme paperissamme tarkastelemaan, mitkä tekijät nuorisotyössä ovat yhteydessä resurssien kasvuun tai vähenemiseen. Tarkastelemme esimerkiksi kuntakoon yhteyttä rahoituksen kasvuun sekä moniammatillisuuden yhteyttä resurssien lisääntymiseen.

2. NUORISOTYÖN 2000-LUKU: RAHOITUKSEN JA MONIAMMATILLISUUDEN KASVUA

Nuorisotyön rahoitus on sidoksissa siihen, että alaa arvostetaan muuallakin kuin alan sisäpuolella. Nuorisotyön merkitys on kasvanut 2000-luvun aikana. Nuorisotyön osaaminen tunnustetaan entistä paremmin. Jyväskylän nuorisotyöstä vastaava palvelujohtaja Katariina Soanjärvi kuvaa tätä kehityskulkua seuraavasti: ”nuorisotyöntekijät näyttävät entistä enemmän nuoruuden ammattilaisina ja asiantuntijoina” (Soanjärvi 2021, 287).

Kohonneeseen asiantuntija-asemaan liittyy laadukasta työtä nuorisotyöntekijöiden toimesta. Asiantuntija-asemaa selittää myös joukko nuorisotyön rakenteellisia tekijöitä. Tällaisia rakenteita ovat esimerkiksi 2000-luvulla tapahtunut nuorisotyön tietopohjan vahvistuminen, nuorisotyön tutkimuksen kehittyminen sekä alan koulutustason nousu.

Ammattimaistumisen eli professionalisaation teoriassa esitetään, että ammattiala pystyy esittämään olevansa itsenäinen professio, kun muut ympärillä tunnistavat, että toimialalla on itsenäistä osaamista, jota muilla ei ole. Lisäksi on vakuutettava muut siitä, ettei tämä osaaminen ole yksinkertaista toimintaa, vaan että se edellyttää kompleksista osaamista. Perinteiset professiot, kuten papisto, juristit tai lääkärit ovat tässä tehtävässään onnistuneet jo varhain. Lisäksi on vakuutettava yhteiskunta siitä, että toiminnalla on arvoa toiminnan kohteille, nuorisotyön tapauksessa nuorille (Forsyth & Danisiewicz 1985). Vaikuttaa siltä, että nuorisotyö on onnistunut tässä tehtävässä. Jälleen Soanjärveä lainataksemme: 2020-luvulla ”nuorisotyön ammattilaiset tunnustetaan ja tunnustetaan omaksi ammattiryhmäkseen ja asiantuntijuudekseen”, jonka osaaminen kytkeytyy nuorten kohtaamiseen ja heidän osallisuutensa ja yhteisökytköstensä vahvistamiseen (Soanjärvi 2021, 287). Lista on tietysti lisättävä vahva osaaminen ryhmien kanssa toimimisesta. Kun lapsi- ja nuorisopolitiikassa tunnustetaan entistä enemmän ryhmien ja yhteisöjen merkitys yksilön hyvinvoinnille, tällaiselle osaamiselle on myös yhteiskunnallista kysyntää (Kiilakoski, Kivijärvi & Kauppinen 2025).

Professionaalistumisen yksi seuraus on se, että toimintaan halutaan käyttää yhteisiä resursseja. Nuorisotyön resurssien muutosta on seurattu *Kunnallinen nuorisotyö Suomessa* -kyselyssä, jota aiemmin toteutettiin nimellä *Nuorisotyön tulevaisuusodotukset*. Vuodesta 2009 lähtien niiden kuntien määrä, joissa resurssit ovat lisääntyneet, on ollut suurempi kuin niiden kuntien määrä, joissa nuorisotyön osuus on vähentynyt.

Nuorisotutkimusseura on toteuttanut kyselyä vuosina 2021, 2023 ja 2025. Vuonna 2021 tyypillisintä oli resurssien säilyminen samanlaisena: kaksi kolmannesta kunnista raportoi resurssien pysyneen samoina. Vuonna 2023 40 prosenttia kunnista kuvasi resurssien lisääntyneen ja 50 prosenttia niiden pysyneen samana (Kivijärvi, Kauppinen & Kiilakoski 2024, 23). 2000-luvun mittaan, jolloin yllä lyhyesti kuvattu nuorisotyön yhteiskunnallisen merkityksen kasvu on tapahtunut, myös nuorisotyön resurssit ovat kasvaneet koko maan tasolla. Yksittäisen kunnan nuorisotyön resurssit saattavat silti heitellä vuodesta toiseen esimerkiksi hankerahoituksen joko lisääntyessä tai vähetessä.

Resurssien maltillisen kasvun rinnalla on kulkenut nuorisotyön vastuiden kasvu. Tämä on näkynyt *Kunnallinen nuorisotyö Suomessa* -kyselyssä nuorisotyön lisääntyneenä

moniammatillisen yhteistyön tekemisenä ja toisaalta myös nuorisotyön erilaisten tehtävien kasvaneena kysyntänä. Nuorisotyön tavoitteiden merkitys on lisääntynyt, ja vain harvat kunnat arvioivat tehtävien merkityksen vähentyneen. Nuorisotyön kenttä on laajentunut ja laajentuu edelleen eri suuntiin. Vuoden 2023 kyselyä raportoitaessa esitettiin keskeisenä kysymyksenä se, millaisia tehtäviä tullaan priorisoimaan, kun rahoituksen kasvu tasaantuu tai rahoitus jopa vähenee (Kivijärvi, Kauppinen & Kiilakoski 2024, 32).

Yhtenä osoittimena nuorisotyön vahvistumisesta on myös se, että nuoret pitävät nuorisotyön palveluja tärkeinä. Nuorisobarometrin mukaan vuonna 2002 70 prosenttia 15–19-vuotiaista nuorista piti tärkeänä, että heidän kunnassaan on nuorisotyöntekijä. Vuonna 2008 osuus oli 79 prosenttia ja vuonna 2024 jo 85 prosenttia (Happonen & Kiilakoski 2025, 89–90). Nuorisotyötä tärkeänä pitävien osuus on suurempi kuin nuorisotyön palveluihin osallistuvien osuus. Myös sellaiset nuoret, jotka eivät käytä nuorisotyötä, pitävät sitä kunnastaan tärkeänä palveluna. Vastaava nuorisotyön arvostuksen lisääntyminen näkyy myös Kuntaliiton toteuttamassa Kuntalaistutkimuksessa: sekä palveluja käyttäneiden että ei-käyttäjien näkemykset nuorisotyön merkityksellisyydestä ovat 2020-luvulla korkeammalla tasolla kuin 1990-luvulla tai 2000-luvun ensimmäisellä vuosikymmenellä (Pekola-Sjöblom 2025).

Nuorisotyön merkityksen kasvu on tarkoittanut toimintakenttien laantumista. Tämä on heijastunut nuorisotyön toimintaympäristöihin. Esimerkkinä voidaan käyttää nuorisotaloja. Nuorisotalot ovat olleet jo pitkään keskeinen ja näkyvä osa nuorisotyötä, ja kunnallisen nuorisotyön nousu 1970-luvulla kytkeytyi nuorisotilaverkoston rakentamiseen (Kiilakoski 2011; Kalliomaa & AhonenWalker 2019). Kun vuonna 1989 tiloja oli 1546 ja vielä 2010-luvun alussa noin 1000 (Forkby & Kiilakoski 2014, 4), on määrä vuoden 2025 nuorisotilastojen mukaan 818 (Suomen nuorisotyön tilastot 2025). Tilastoinnissa on epävarmuutta. Voidaan kuitenkin todeta, että 2000-luvun aikana tapahtunut nuorisotyön kasvu ei ole tarkoittanut nuorisotalojen määrän kasvua, vaan päinvastoin. Nuorisotilojen määrä on vähentynyt, ja toiminta on laajentunut uusiin ympäristöihin. Moniammatillisen työn merkitys on noussut.

Nuorisotyö on enenevässä määrin hakeutunut yhteistyöhön muiden ammattikuntien kanssa. Etsivä nuorisotyö, Ohjaamot ja nuorten työpajat ovat merkinneet rajapintojen rakentamista muiden nuorten kanssa toimivien ammattialojen kanssa. Koulunuorisotyön vahvistuminen on tarkoittanut työskentelyä toisen instituution sisällä, mikä on osaltaan murtautunut aiemmin selkeää lähtökohtaa siitä, että nuorisotyö sijoittuu nuorten vapaa-ajalle, käytännössä koulun ulkopuolelle (Hoikkala 2021; Kiilakoski, Kivijärvi & Kauppinen 2025).

Moniammatillisuuden ohella voidaan puhua palveluintegraatiosta. Nuorisotutkijat Mirja Määttä ja Anne-Mari Souto toteavat, että esimerkiksi Ohjaamojen työskentelyä leimasi 2020-luvun taitteessa eri palvelujen ja toimijoiden yhdistäminen (Määttä & Souto 2020, 5–6). Huomionarvoista on, että moniammatillisuus on merkinnyt kytköksen vahvistumista enemmän palvelujärjestelmän kuin kansalaisyhteiskunnan kanssa. Työhön hakeudutaan koulutettujen ammattilaisten, ei niinkään järjestötoimijoiden kanssa.

Moniammatillisuus, yhteistyö ja palveluintegraatio herättävät paljon myönteisiä tunteita. Nuorisotyön sisältöä tarkastellen moniammatillisuus tai palveluintegraatio merkitsee sitä, että on mahdollista tarkastella asioita nuorikeskeisesti. Tällöin huomion kohteena eivät ole

ammattilliset siilot, vaan nuorten itsensä tarpeet. Palveluverkoston kasvua voi tarkastella myös kriittisestä näkökulmasta. Tällaista edustaa vaikkapa vast'ikään väitellyt Kalle Mäkelä. Hän on tarkastellut nuorten yksittäisen toiminnan tukea osana kehityskulkua, jossa nuorisopolitiikka siirtyy suuntaan, jossa yksilö on entistä enemmän vastuussa omasta menestyksestään. Pärjätäkseen koulutuksessa ja työelämässä nuoren on oltava yrittäjämäinen, eteenpäin suuntautunut ja rohkea. Mikäli hän ei menesty, hänen on itse kannettava tekemiensä valintojen riskit.

Menestymättömiä tukemaan on luotu siirtymäkoneisto, jonka tehtävänä on rohkaista ja tukea nuorta hänen elämänpolullaan. Jutun juju on nuorisopoliittinen murros, jossa julkisen vallan toimien sijaan yksilöidään vastuu. Työllistymättömyys ei ole yhteiskunnan, vaan nuoren epäonnistuminen. Tämä perustelee sitä, miksi tarvitaan yhä enemmän ihmisiä, jotka valmentavat, tukevat, tsemppaavat ja jotkut myös rankaisevat yksilöä, joka ei ole onnistunut tekemään siirtymää koulutusjärjestelmän askelmalta toiselle tai koulutuksesta työelämään. Vaikka nuorisotyö perustuu vapaaehtoisuuteen, se on osa järjestelmää, joka painottaa kykyä työllistyä, edellyttää yksilön kehittävän itselleen joukon ominaisuuksia, kuten halun työllistyä, ja nimeää nuoret riskitekijöiksi. Käytännön esimerkkinä tästä etsivää nuorisotyötä tekevät saattavat kokea ristiriitaa nuorisolähtöisen työtteen ja heidän työtään arvioivien mittarien välillä (Mäkelä 2025).

Nuorisotyö toimii yhä tiiviimmässä yhteistyössä yhteiskunnan muiden institutionaalisten toimijoiden kanssa, mikä vahvistaa yhteiskunnallisten tehtävien asemaa nuorisotyön työympäristöissä (Rauas 2024). Nuorisotyölle on muodostunut asema, jossa se mukautuu toimimaan erilaisissa nuorten elämään liittyvissä haasteissa ja ottaa vastuuta nuorten elämänhallintaan liittyvistä ilmiöistä. Tämä todentuu kunnissa esimerkiksi siinä, että nuorisopalvelut ovat yhä halutumpia yhteistyökumppaneita (ks. Soanjärvi 2021). Toisaalta lisääntynyt vastuunkantaminen näkyy joissakin tapauksissa myös työn kuormittavuutena ja saa harkitsemaan alan vaihtamista (Rauas 2023).

Moniammatillisuuden yksi ulottuvuus on se, että työn onnistumisen kriteerit määritellään ainakin jossain määrin myös nuorisotyön ulkopuolella. Nuorisotyön tutkija Minna Rauas toteaa, että kuvaamamme kehityskulku nuorisotyön vahvistumisesta on merkinnyt tarvetta perustella nuorisotyötä, mutta on luonut myös ainakin ajoittaisia ristiriitoja: ”Ammattillisen vahvistumisen ja kasvaneiden resurssien myötä nuorisotyön ammattilaiset työskentelevät yhä laajentuneella toimialueella, neuvottelevat paikastaan nuorten parissa toimivien ammattikuntien keskuudessa sekä pohtivat ammatillista rooliaan palveluverkostossa, joka ei aina vastaa heidän käsitystään nuorten tarvitsemasta yhteiskunnallisesta tuesta” (Rauas 2023, 41–42).

Kriittisten näkökulmien ohella moniammatillisuus näyttäytyy myös mahdollisuutena. Nuorisotutkija Karla Malmin nuorisotyön tulevaisuutta koskevassa tutkimuksessa esiintyi huolia niukkenevista resursseista. Tämän ajateltiin vähentävän nuorisotilojen avoimen toiminnan merkitystä. Moniammatillisuuden nähtiin tarjoavan mahdollisuuksia toimia nuorten hyvää edistäen tilanteessa, jossa resurssit ehkä hiipuvat. ”Vaikka toiset haastateltavat kokevat nuorisotyön arvostuksen ja resurssien olevan huipussaan juuri tällä hetkellä, huoli tulevaisuudesta yhdistää monia. Tämän koetaan myös lisäävän moniammatillisen yhteistyön ja yhdessä tekemisen arvoa” (Malm 2021, 37).

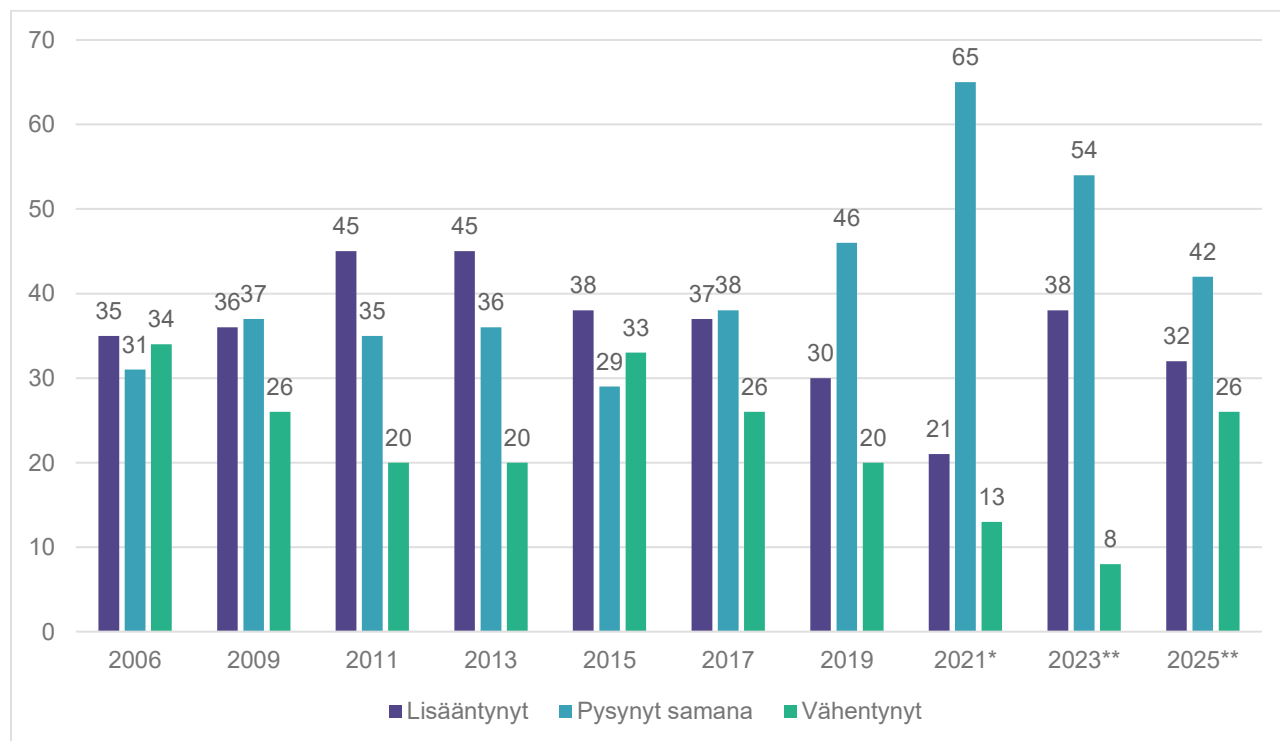
Miten tarkastelemamme kaksi asiaa – rahoituksen kasvu ja moniammatillisuus – liittyvät toisiinsa? Ainakin ne ovat ajallisesti yhtä aikaa tapahtuneita prosesseja suomalaisessa nuorisotyössä. Voi esittää hypoteesin eli valistuneen arvauksen, että nuorisotyön saaman asiantuntija-aseman taustalla on nimenomaan lisääntyvä työ muiden ammattilaisten kanssa. Tätä kautta nuorisotyön osaaminen on paljon näkyvämpää kuin toimittaessa alan sisällä. Lisääntyvä asiantuntija-asema taas merkitsee sitä, että työhön ollaan halukkaita panostamaan. Artikkelin jatkossa tutkimme, onko kuntien tekemä moniammatillinen työ yhteydessä heidän itsensä ilmoittamiin resursseihin.

3. RAHOITUKSEN MUUTOKSET JA NIITÄ SELITTÄVÄT TEKIJÄT

Nuorisotyön rahoituksen muutoksista kysytään *Kunnallinen nuorisotyö Suomessa* -kyselyssä kuntien itsensä arvioimana. Ensimmäinen mittauspiste on vuodelta 2006. Tästä eteenpäin kyselyä on toteutettu kahden tai kolmen vuoden välein. Näin muodostuva aikasarja kuvaa rahoituksen muutoksia noin 20 vuotta kattavan jakson aikana.

Kuviossa 1 esitetään, miten nuorisotyön rahoitus on kuntien mukaan muuttunut vuodesta 2006 lähtien *Kunnallinen nuorisotyö Suomessa* -kyselyssä ja sitä edeltäneissä selvityksissä. Kysymysmuotoilut ovat vaihdelleet. Vuonna 2025 muotoilu oli seuraava: ”Miten tilanne seuraavien nuorisotyöhön kohdennettujen resurssien osalta on muuttunut edustamassasi kunnassa viimeisen kahden vuoden aikana?: Kunnallisen nuorisotyön rahoitus.” Kyselyssä vaihtoehtoina resurssien muutokselle olivat ”lisääntynyt paljon”, ”lisääntynyt jonkin verran”, ”pysynyt samana”, ”vähentynyt jonkin verran” ja ”vähentynyt paljon”.

Kuviossa 1 ja aiemmissa raporteissa lisääntymisen ja vähentymisen vaihtoehdot on yhdistetty, jotta tuloksia on helpompi lukea. Näin on luotu kolmiluokkainen muuttuja, jossa tarkastellaan, onko kunnallisen nuorisotyön rahoitus lisääntynyt, pysynyt samana vai vähentynyt.

Kuvio 1. Kunnallisen nuorisotyön rahoituksen muutokset vuosien 2006 ja 2025 välillä kolmiportaisesti sen mukaan, onko rahoitus lisääntynyt, pysynyt samana vai vähentynyt

* Vuosina 2006–2019 kysyttiin rahoituksen muutoksesta edellisen viiden vuoden aikana. Vuonna 2021 kysyttiin rahoituksen muutosta viimeisen vuoden aikana.

** Vuosina 2023 ja 2025 kysyttiin viimeisen kahden vuoden aikana tapahtunutta muutosta rahoituksessa.

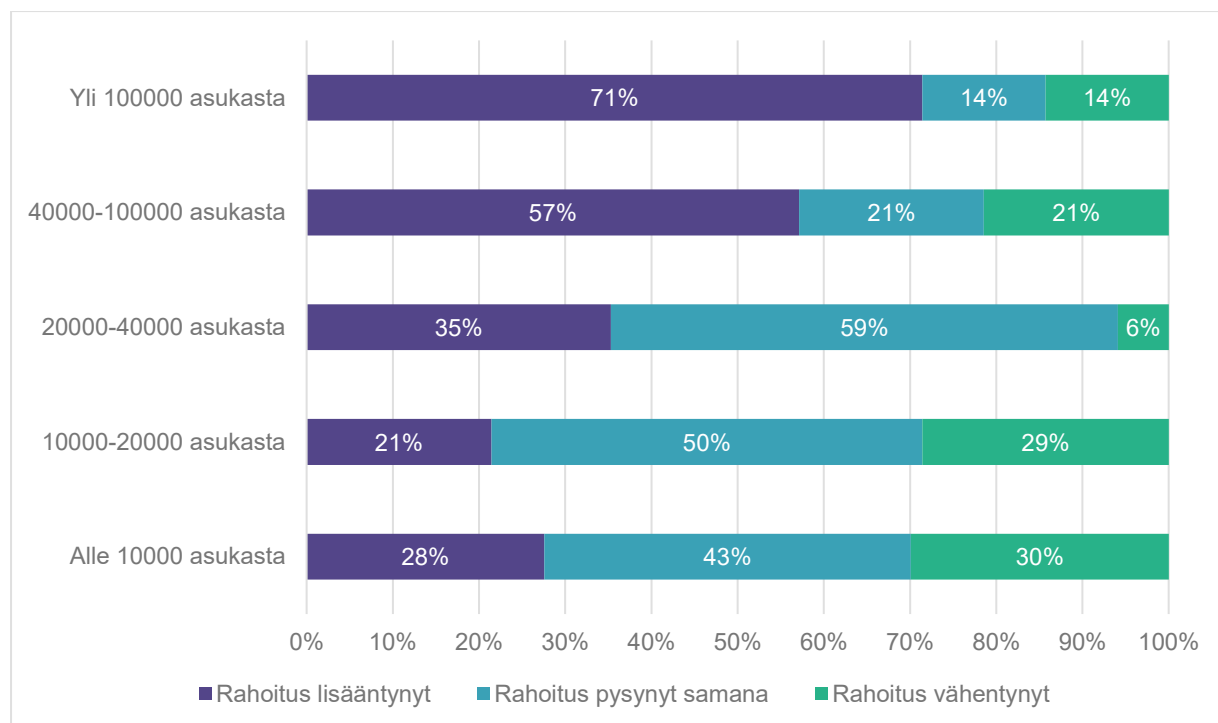
Kyselyiden tulokset ovat osoittaneet, että nuorisotyön rahoituksen kehittyminen on jakautunut epätasaisesti siten, että joka vuosi on ollut osuus kuntia, joissa rahoitus on vähentynyt. Jokaisena kymmenenä kyselyn toteutusvuotena, jolloin tietoa on käytettävissä, niiden kuntien osuus, joissa rahoitus on lisääntynyt, on ollut suurempi kuin niiden kuntien osuus, joissa rahoitus on vähentynyt. Vuodesta 2017 lähtien tyypillisintä on ollut rahoituksen pysyminen samana. Vuosina 2006 sekä 2011–2015 tyypillisintä oli rahoituksen lisääntyminen.

Vuonna 2025 rahoitus pysyi samana 42 prosentissa kunnista. Rahoitus lisääntyi 32 prosentissa kunnista. Verrattuna vuoteen 2023 tapahtui merkittävää kasvua niiden kuntien osuudessa, joissa rahoitus väheni. Kun vuonna 2023 rahoitus väheni 8 prosentissa kunnista, on osuus nyt 26 prosenttia. Rahoituksen väheneminen lisääntyi siis 18 prosenttiyksiköllä. Lukua tarkasteltaessa on huomioitava, että vuonna 2023 rahoitus väheni poikkeuksellisen pienessä osassa kuntia, mitä selittänevät osittain valtion korona-ajan panostukset nuorisotyöhön. Näiltä osin jakauma näyttää paluulta vuoden 2017 osuuksiin. Oma kysymyksensä, jota täytyy jatkossa seurata, on, osoittaako vuoden 2025 suuri muutos trendiä, jossa julkisen talouden heikkenemisen myötä nuorisotyön resurssit tulevat pienenemään vai merkitseekö tämä enemmänkin paluuta aiempina vuosina vallinneeseen tilanteeseen.

3.1 Rahoituksen muutoksen ja kuntakoon yhteys

Tarkastelemme jatkossa kuntakoon yhteyttä nuorisotyön rahoitukseen. Kuntalaistutkimuksessa kuntakoko ei selitä eroja tyytyväisyydessä nuorisotyön palveluita tai niiden saatavuutta kohtaan (Pekola-Sjöblom 2025). Tutkija Essi Helinin mukaan pienten kuntien nuorisotyön uhkakuvina on nähty nuorten määrän väheneminen, rahoituksen oletettu yleinen väheneminen ja mahdollinen rahoituksen siirtyminen nuorisotyön sijaan muuhun nuorten hyvinvointia tukevaan työhön. Toisaalta ainakin 2020-luvun alkuun asti resursseihin on oltu tyytyväisiä ja nuorisotyön aseman koetaan kasvaneen myös pienissä kunnissa. (Helin 2023.) Nämä huomiot ovat samansuuntaisia edellä kuvatun 2010- ja 2020-luvun resurssikehityksen kanssa. Vuonna 2025 kuntakoko on tilastollisesti merkitsevässä yhteydessä rahoituksen muutoksiin. Kun tarkastelee kuviossa 2 näkyvää rahoituksen muutosta kuntakoon mukaan, voidaan lukea rahoituksen vähentyneen pienimpien kuntien joukossa. Pienimmässä alle 10000 asukkaan kokoluokassa 28 prosentilla kunnista rahoitus on lisääntynyt ja 30 prosentilla rahoitus on vähentynyt, kun taas esimerkiksi yli 100 000 asukkaan kokoluokassa rahoitus on lisääntynyt 71 prosentissa kunnista ja 14 prosentilla vähentynyt. Huomionarvoista on, että yli 50000 asukkaan kunnissa yli puolesta kunnissa

nuorisotyön rahoitus on lisääntynyt, kun osuus 10000–20000 asukkaan kunnissa on 21 prosenttia.

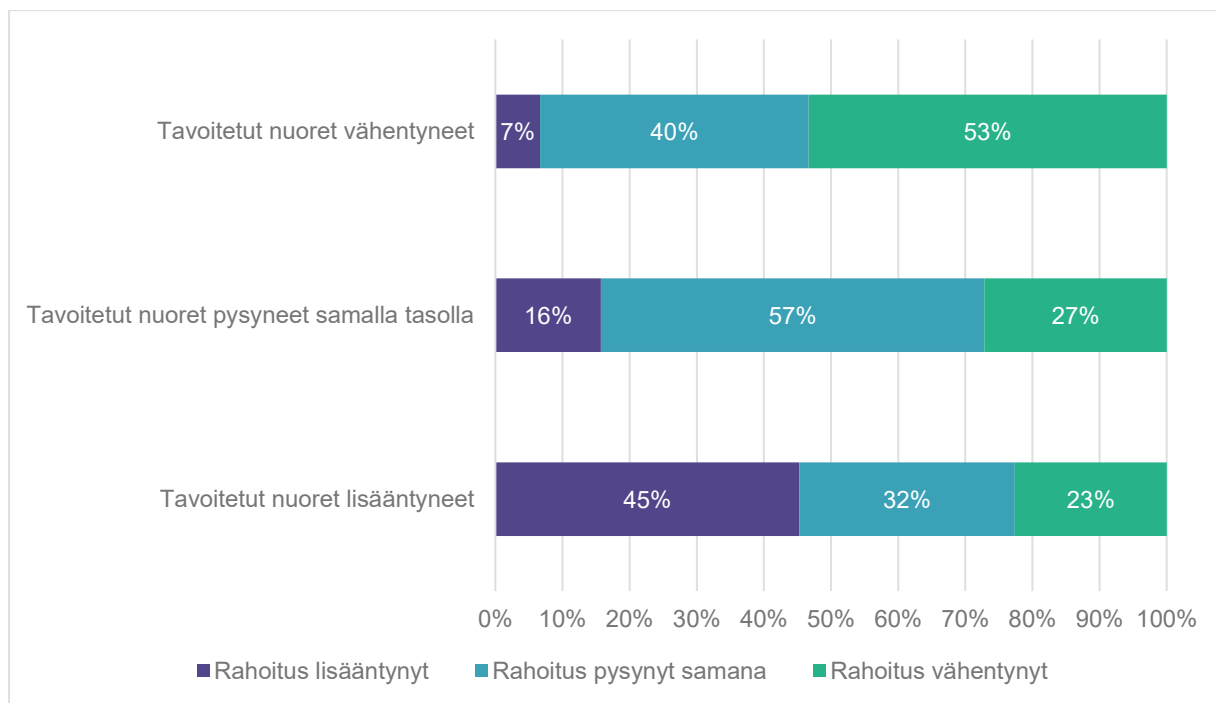

Kuvio 2. Rahoituksen muutos kuntakoon mukaan jaoteltuna viiteen kokoluokkaan. (* $p=0,04$)

3.2 Rahoituksen muutoksen ja tavoitettujen nuorten muutoksen yhteys

Nuorisotyön kohderyhmänä ovat tietenkin nuoret. *Kunnallinen nuorisotyö Suomessa* -kyselyssä tiedustellaan vastaajien näkemystä siitä, miten tavoitettujen nuorten osuus on kehittynyt. Tämä mahdollistaa sen tutkimisen, onko rahoituksen muutoksella ja tavoitettujen nuorten määrän muutoksella yhteyttä.

Kuviossa 3 on luettavissa, että rahoituksella ja tavoitetuilla nuorilla on yhteys. Erot ovat tilastollisesti merkitseviä. Niissä kunnissa, joissa tavoitetut nuoret ovat vähentyneet, rahoituksen määrä on noussut vain 7 prosentissa kunnista ja laskenut 53 prosentissa kunnista. Kunnissa, joissa tavoitetut nuoret ovat lisääntyneet, rahoitus on noussut 45 prosentissa kunnista ja laskenut 23 prosentissa kunnista.

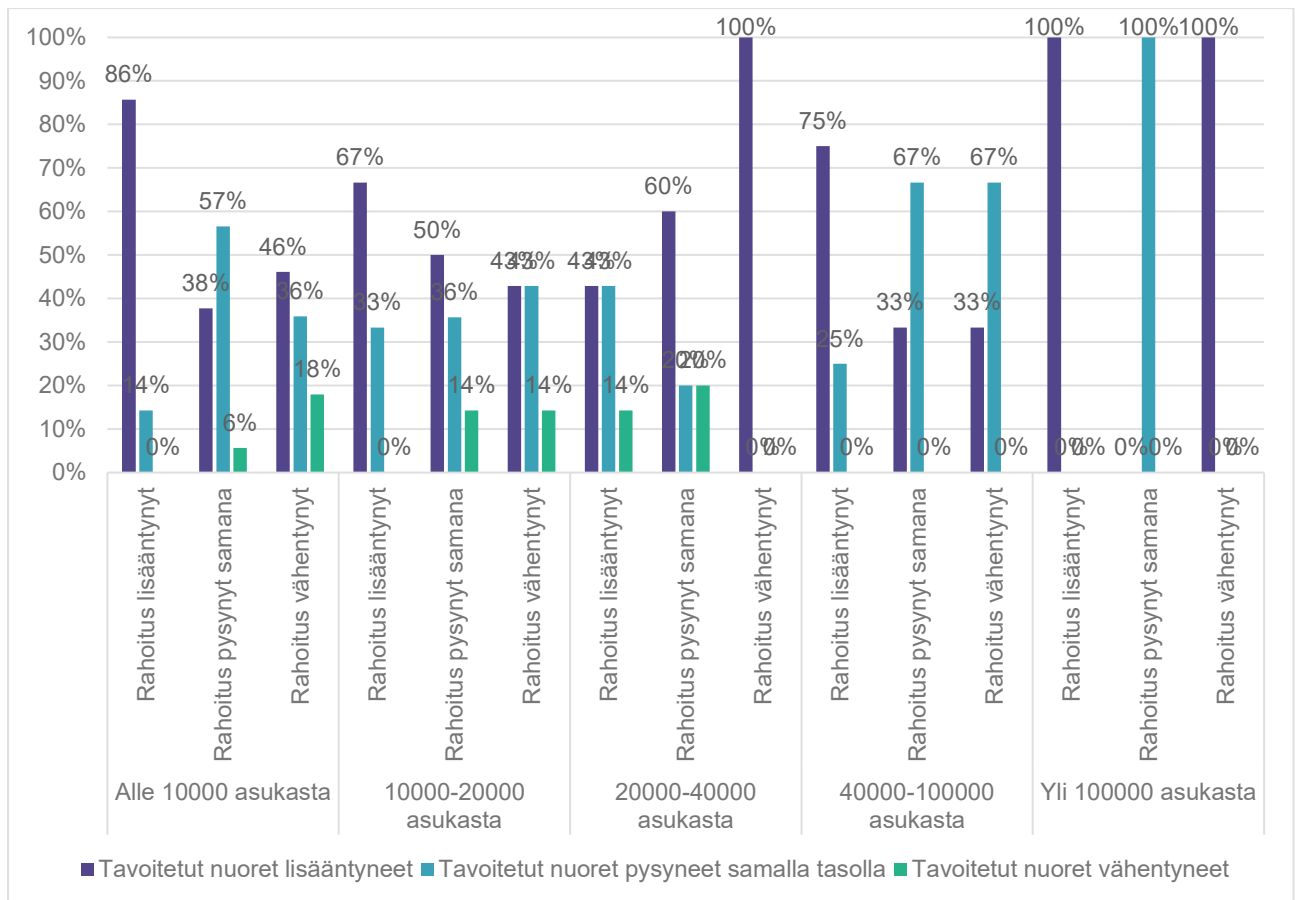

Kuvio 3. Rahoituksen muutos tavoitettujen nuorten määrän muutoksen mukaan. (** $p < 0,01$)

3.3 Rahoituksen muutoksen yhteys kuntakokoon ja tavoitettujen nuorten määrän muutokseen

Jos rahoituksen muutokseen yhdistetään kuntien koko ja tavoitettujen nuorten määrän muutos, tulkinta molempien muuttujien vaikutuksesta rahoitukseen vahvistuu. Pienemmissä kuntakokoluokissa niissä kunnissa, joissa rahoitus on vähentynyt, on tavoitettu myös vähemmän nuoria. Yhteys on tilastollisesti merkitsevä.

Suurimmassa kokoluokassa rahoituksen lisääntyminen on yhteydessä tavoitettujen nuorten määrän kasvuun. Yli 100 000 asukkaan kuntia on niin vähän, että kuviossa 4 tilanne näyttää poikkeukselliselta 100 prosentin osuuksilla, mutta tilastollisesti sekä rahoitus että tavoitetut nuoret ovat merkitsevästi yhteydessä. Keskikokoiset kuntakokoluokat ovat kyselyvastausten mukaan eräänlaisessa väliasemassa näiden kahden ryhmän välillä. Näissä kunnissa rahoituksen tai tavoitettujen nuorten muutoksella ei ole tilastollisesti merkitsevää yhteyttä edellisen kahden vuoden aikana.

Kuvio 4. Rahoituksen muutos kuntakoon kanssa ristiintaulukoituna ja tavoitettujen nuorten kanssa elaboroituna.

Edellä on tarkasteltu tavoitettujen nuorten yhteyttä rahoitukseen. Tavoitettujen nuorten määrä on tietysti eri asia kuin nuorten määrän kehittyminen kunnassa. Nuorisopalveluiden tavoittamien nuorten muutoksesta tulee vääjäämättä mieleen mahdollisuus, että kuntien kaikkien nuorten määrä on muuttunut edellisestä vuoden 2023 kyselystä ja että tavoitettujen nuorten määrä heijastaa esimerkiksi nuorten määrän vähenemistä ylipäänsä.

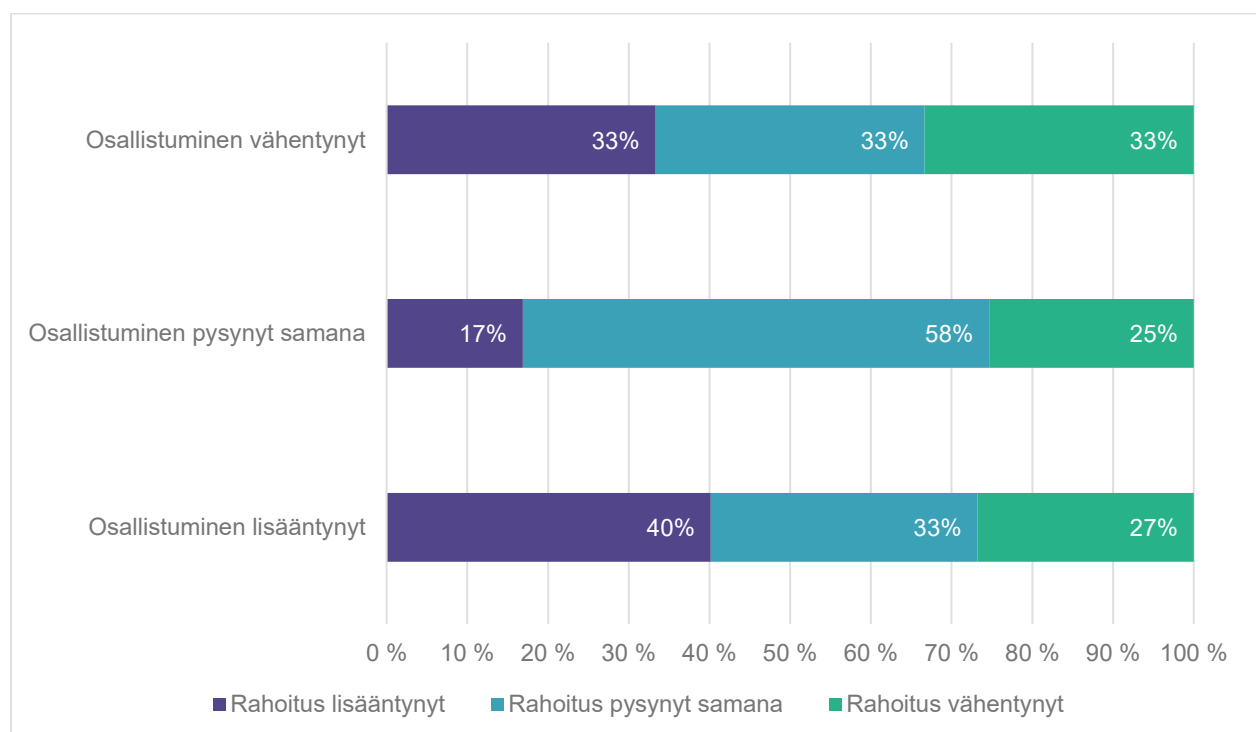
Tarkastelimme nuorten osuuden muutosta niissä kunnissa, joissa rahoituksen määrä oli vähentynyt (5 kpl) tai lisääntynyt (3 kpl) paljon. Koska kunnallisen nuorisotyön kyselyssä ei kysytä absoluuttista tavoitettujen nuorten määrää, vaan tavoitettujen nuorten muutosta edellisen kahden vuoden aikana, vertailua rahoituksen ja tavoitettujen nuorten suhteellisen määrän muutoksen välillä ei voida tehdä. Nuorten määrän muutosta kunnissa voitiin kuitenkin tarkastella irrallaan kyselytuloksista, jotta saataisiin tarkempi kuva kuntien tilanteesta.

Tilastokeskuksen tietokannasta löytyy alle 15-vuotiaiden osuus kuntien väestöstä, ja nuorisotilastot.fi-sivustosta löytyy alle 28-vuotiaiden osuus väestöstä. Vertasimme vuosien 2022, 2023 ja 2024 lukuja, koska kysely toteutettiin keväällä 2025, joten vastaajat raportoivat muutoksista kevään 2023 ja kevään 2025 välillä. Valtakunnalliset tilastot kuvaavat aina päättyneen vuoden lopun tilannetta. Niissä kunnissa, joissa rahoitus väheni paljon, kunnissa asuvien alle 15-vuotiaiden osuuden muutoksen keskiarvo oli alle puoli prosenttia (-0,46 %). Alle 28-vuotiaiden määrän muutoksen keskiarvo oli hieman yli puoli

prosenttia (-0,52 %). Niissä kunnissa, joissa rahoitus lisääntyi paljon, tilanne oli käytännössä sama: alle 15-vuotiaiden muutoksen keskiarvo oli alle puoli prosenttia (-0,37 %) ja alle 28-vuotiaiden osuuden muutos samoin alle puoli prosenttia (-0,33 %). Kuntien nuorten määrän muutos ei siis vaikuttaisi olevan erityisen vahvasti tavoitettujen nuorten muutoksen taustalla.

3.4 Rahoituksen muutoksen yhteys moniammatilliseen yhteistyöhön

Kunnallinen nuorisotyö Suomessa 2025 -kyselyssä kysyttiin nuorisotyötä koskevia muutoksia edellisen kahden vuoden aikana. Yksi kysymyksistä koski nuorisotoimen työntekijöiden osallistumista moniammatillisten verkostojen toimintaan. Noin 10 prosenttia (10,1 %) vastasi osallistumisen lisääntyneen paljon, ja lähes puolet (48,4 %) vastasi osallistumisen lisääntyneen jonkin verran. Lisääntymistä moniammatillisiin verkostoihin osallistumisessa oli siis tapahtunut lähes 60 prosentissa kunnista. Kuviossa 5 näkyy moniammatillisiin verkostoihin osallistumisen ja rahoituksen muutoksen ristiintaulukointi. Kuviossa ja analyysissa osallistumisen muutokset on yhdistetty kolmeluokkaiseksi muuttujaksi.

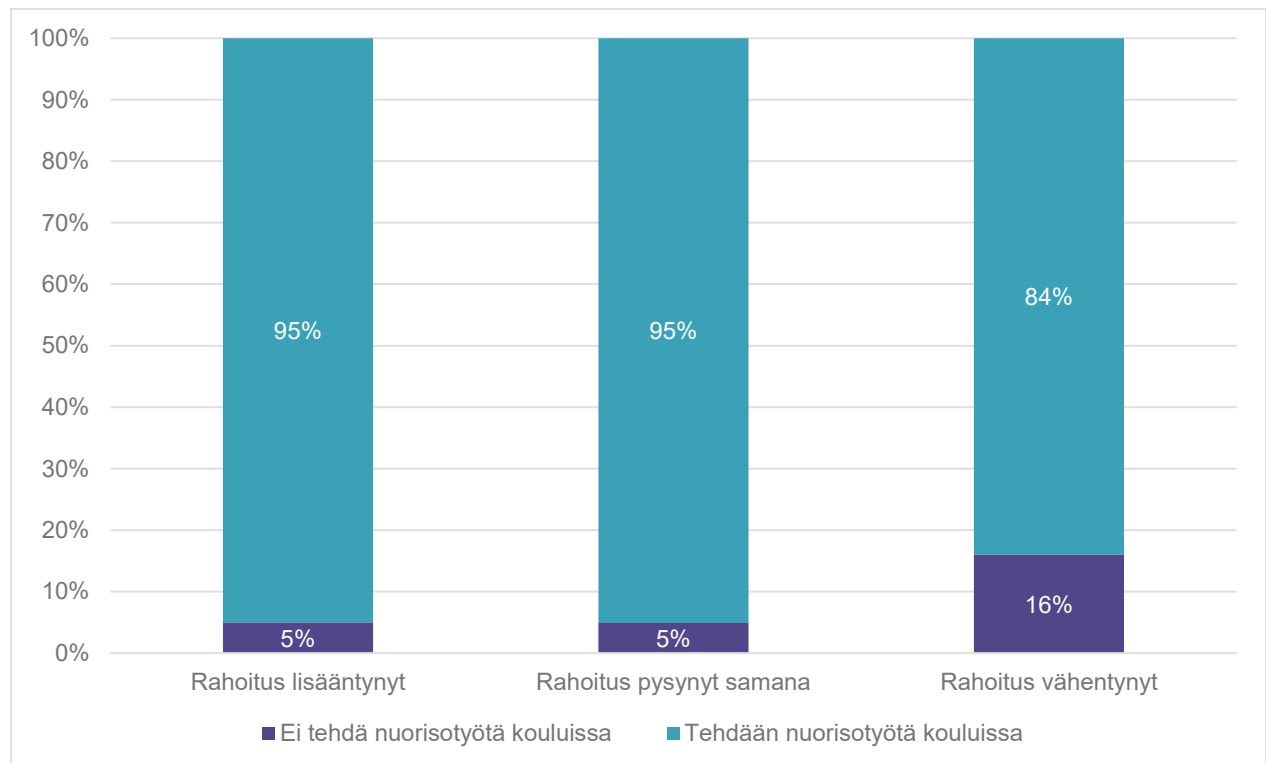
Kuvio 5. Rahoituksen muutos moniammatillisiin verkostoihin osallistumisen muutoksen mukaan (**p<0,01)

Ne kunnat, joiden osallistuminen moniammatilliseen yhteistyöhön oli pysynyt edellisen kahden vuoden aikana samalla tasolla, olivat enimmäkseen (58 %) pysyneet myös samalla rahoituksen tasolla. Näistä 17 prosentilla rahoitus oli noussut ja 25 prosentilla rahoitus oli laskenut. Niiden kuntien keskuudessa, joiden osallistuminen moniammatillisiin verkostoihin oli vähentynyt, rahoituksen muutos jakautui tasan kuntien kesken: joka kolmannella kunnalla rahoitus oli noussut, joka kolmannella pysynyt samana ja joka kolmannella laskenut. Niissä

kunnissa, joissa osallistuminen moniammatillisiin verkostoihin oli lisääntynyt edellisen kahden vuoden aikana, 40 prosentilla rahoitus oli noussut. Joka kolmannella (33 %) rahoitus oli pysynyt samalla tasolla, ja noin joka neljännellä (27 %) rahoitus oli laskenut. Tilastollisesti yhteys moniammatillisiin verkostoihin osallistumisen muutoksen ja rahoituksen muutoksen välillä on merkitsevä.

3.5 Rahoituksen muutoksen yhteys koulunuorisotyöhön

Keväällä 2025 92 prosenttia kunnista vastasi tekevänsä nuorisotyötä kouluissa tai oppilaitoksissa. Nuorisotyön rahoituksen muutoksen yhteys siihen tehdäänkö nuorisotyötä kouluissa tai oppilaitoksissa, näkyy kuviossa 6. Niissä kunnissa, joissa rahoitus on vähentynyt, kuntien osuus, joissa ei tehdä nuorisotyötä kouluissa, on 16 prosenttia. Kunnissa, joissa rahoitus on pysynyt samana tai noussut, näiden kuntien osuus on 5 prosenttia. Yhteys näiden muuttujien välillä on tilastollisesti merkitsevä.

Kuvio 6. Rahoituksen muutos sen mukaan, tehdäänkö nuorisotyötä kouluissa tai oppilaitoksissa (* $p < 0,05$)

4. POHDINTA

Olemme tässä työpaperissa tarkastelleet nuorisotyön rahoituksen muutoksia. Vuodesta 2023 niiden kuntien osuus, joissa nuorisotyön rahoitus on vähentynyt, on noussut 8 prosentista 26 prosenttiin. Tyypillisintä oli nuorisotyön rahoituksen pysyminen samana: näin oli 42 prosentissa kunnista. Rahoitus oli lisääntynyt 32 prosentissa kunnista. Nämä jakaumat muistuttavat tilannetta vuonna 2017. Näin 2019–2023 jatkunut rahoituksen vahvistumisen kehityskulku näyttää jossakin määrin murtuneen.

Tässä työpaperissa tarkastelimme erilaisia tilastollisesti selittäviä taustatekijöitä, jotka ovat yhteydessä rahoituksen muutoksiin. Ensimmäisenä selittävänä tekijänä tarkastelimme kuntakokoa. Nuorisotyön resurssit ovat vähentyneet tyypillisimmin pienissä kunnissa. Kaikkein suurimmissa, yli 100 000 asukkaan kunnissa enemmistöllä nuorisotyön resurssit olivat lisääntyneet. Nuorisotyön resurssien lisääntyminen on yhteydessä tavoitettujen nuorten määrään siten, että jos tavoitettujen nuorten määrä on lisääntynyt, myös nuorisotyön resurssit ovat todennäköisemmin lisääntyneet. Kun kuntakoko ja tavoitettujen nuorten määrä yhdistetään, havaitaan, että yhteys tavoitettujen nuorten ja resurssien lisääntymisen kanssa säilyy pienempien ja suurimpien kuntien luokissa.

Työpaperimme johdannossa esittelimme tutkimuksessa esitettyjä tulkintoja nuorisotyön 2000-luvun kehityksestä. Nuorisotyön aseman on todettu vahvistuneen ja nuorisotyön ammatillisen osaamisen kysynnän lisääntyneen. Tämän kanssa samanaikaisena kehityskulkuna on nuorisotyön moniammatillistumisen lisääntyminen. Näiden kahden kehityskulun yhtäaikaisuus herättää kysymyksen siitä, selittääkö moniammatillisuus nuorisotyön arvostusta – esimerkiksi siten, että nuorisotyön vahvuudet tulevat selkeämmin esiin yhteistyössä muiden, nuorisotyötä suurempien toimialojen kanssa.

Tarkastelumme osoittaa, että nuorisotyön resurssit ovat lisääntyneet enemmän niissä kunnissa, joissa osallistuminen moniammatillisiin verkostoihin on lisääntynyt, ja vähentyneet enemmän kunnissa, joissa moniammatillinen työ on vähentynyt. Tulkitsemme tämän vahvistavan ajatusta siitä, että moniammatillinen työ lisää nuorisotyön näkyvyyttä. Mitä enemmän nuorisotyö osallistuu yhteiseen työhön, sitä vahvemaksi sen rooli muodostuu kunnissa. Tuloksemme näyttävät tukevan johtopäätöstä siitä, että nuorisotyön kehittäminen on sidoksissa paitsi toimialan sisäiseen kehitykseen, myös sen verkostomaiseen työskentelyyn lasten ja nuorten hyvinvoinnin monialaisessa vahvistamisessa. Määrällistä aineistoa tilastollisesti tarkasteltaessa voidaan esittää, että rahoituksen turvaamiseksi kunnan nuorisotyölle hyvä toimenpide olisi panostaa moniammatillisiin verkostoihin ja laajentaa nuorisotyön palveluiden toimintaympäristöjä muiden ammattikuntien pariin.

Aineistomme ei ennusta sitä, miten resurssien kehittyminen jatkossa etenee. Siksi tarvitaan jatkossakin tutkimusta siitä, miten nuorisotyön toimintaedellytykset kehittyvät ja miten ne ovat yhteydessä kuntakokoon, nuorten määrään ja moniammatillisuuteen.

Tulostemme pohjalta voidaan kuitenkin esittää seuraava kysymys: jos tässä työpaperissa kuvatut kehityskulut jatkuvat ja rahoitus kehittyy 2020-luvun mittaan nuorisotyön näkökulmasta myönteiseen suuntaan kunnissa, joissa nuorisotyö toimii moniammatillisesti, ja vähenee kunnissa, joissa näin ei toimita, on vaarana, että nuorisotyön saatavuus eriytyy ja

nuorten palvelut eri puolilla Suomea kehittyvät eriarvoiseen suuntaan. Tämän kysymyksen osuvuutta lisää tuloksemme, jonka mukaan tavoitettujen nuorten määrän lisääntyminen on yhteydessä rahoituksen lisääntymiseen.

Päätämme työpaperimme avoimeen kysymykseen, johon emme voi vastata tilastoaineiston pohjalta. Se on silti nuorisoalalle tärkeä pohdinnan paikka. Onko vaarana, että nuorisotyön kehitystä määrittää kasvava Matteus-vaikutus? Termillä Matteus-vaikutus viitataan siihen, että ne, joilla on, saavat lisää yltäkylläisesti, ja ne, joilla ei ole, juuttuvat hupenevien resurssien kurimukseen. Termin esitellyt sosiologi Robert K. Merton (1968) totesi, että vaikutus voi tuottaa tilanteen, jossa palkinnot jakautuvat yhä harvemmille. Tuloksemme herättävät kysymään, kuinka todennäköinen on vaara sille, että nuorisotyö tulee valtakunnallisesti eriarvoistumaan niihin kuntiin, joissa nuorisotyötä tehdään vähemmän, ja niihin, joissa työtä kehitetään ja siihen myös panostetaan.

5. LÄHTEET

- Euroopan neuvosto (2017) Ministerikomitean suositus CM/Rec(2017)4 jäsenvaltioille nuorisotyöstä. Epävirallinen käännös. Opetus- ja kulttuuriministeriö. https://minedu.fi/documents/1410845/5384011/CM+Rec+2017+4+Youth+Work_fi.pdf (Viitattu 10.2.2026.)
- Forkby, T., & Kiilakoski, T. (2014). Building capacity in youth work. Perspective and practice in youth clubs in Finland and Sweden. *Youth & Policy* 112, 1–17.
- Forsyth, Patrick B. & Danisiewicz, Thomas J. (1985) Towards a Theory of Professionalization. *Work and Occupations* 12(1), 59–76
- Happonen, Konsta & Kiilakoski, Tomi (2025) Tilasto-osio. Teoksessa Konsta Happonen & Tomi Kiilakoski (toim.) *Nuoruuden kolme vuosikymmentä. Nuorisobarometri 2024*. Valtion nuorisoneuvosto & Nuorisotutkimusseura & Opetus- ja kulttuuriministeriö,. 9–156
- Helin, Essi (2023) Näkymiä pienten kuntien nuorisotyöstä. Teoksessa Marja Moisala (toim.) *Nuorisotyö pienissä kunnissa. Näkökulmia tehtävästä ja tulevaisuudesta*. Mikkeli: Xamk, 28–51. <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/810961/URNISBN9789523445457.pdf?sequence=2> (9.2.2026.)
- Hoikkala, Tommi (2021) Johdanto: miksi tämä on yhteisötietokirja? Teoksessa Tommi Hoikkala (toim.) *Mitä Jyväskylä tarkoittaa? Nuorisotyön yhteisötietokirja*. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, 11–62.
- Kalliomaa, Johanna & Ahonen-Walker, Mari (2019) *Kunnallinen nuorisotyö Suomessa 2019*. Helsinki: Kuntaliitto.
- Kekkonen, Jukka (2025) *Mureneeko oikeusvaltio*. Helsinki: Art House.
- Kiilakoski, Tomi (2011) Talotyön ja alueellisen nuorisotyön kehittäminen. Teoksessa Veronika Honkasalo & Tomi Kiilakoski & Antti Kivijärvi (toim.) *Tutkijat ja nuorisotyö liikkeellä*. Helsinki: Nuorisotutkimusseura, 153–252.
- Kiilakoski, Tomi (2024) Youth work practice architectures in Europe revisited.
- Kiilakoski, Tomi & Kivijärvi, Antti & Kauppinen, Eila (2025) It's About Relations: Goals and Limitations of School-Based Youth Work in Finland. *Nordic Journal of Pedagogy and Critique* 11(2). <https://doi.org/10.23865/ntpk.v11.6290>
- Kivijärvi, Antti & Kauppinen, Eila & Kiilakoski, Tomi (Toims.)(2024) *Poikkeusolosoista uuden kynnykselle. Kunnallinen nuorisotyö Suomessa 2023*. Helsinki: Nuorisotutkimusseura. <https://doi.org/10.57049/nts.967>
- Malm, Karla (2021) ”Parempi vaihtoehto kuin 80-luvun Suomi”? Nuorisotyön tekijät, paikat ja ympäristöt. Humanistinen ammattikorkeakoulu. <https://www.humak.fi/wp-content/uploads/2021/04/Parempi-vaihtoehto-kuin-80-luvun-Suomi.pdf> -vaihtoehto-kuin-80-luvun-Suomi.pdf (10.2.2026)
- Merton, Robert K. (1968) The Matthew Effect in Science. *Science* 159(3810), 56–63.
- Mäkelä, Kalle (2025) The Formation of Young People’s Subjectivities in Finnish Youth Support Systems. Helsingin yliopisto.

<https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/f7781297-6ea7-4c66-8cc3-60167a778b14/content> (Viitattu 16.12.2025.)

Määttä, Mirja & Souto, Anne-Mari (2021) Ohjaamo nuorten, ammattilaisten ja verkostojen silmin koettuna, tutkittuna ja tulkittuna. Teoksessa Mirja Määttä & Anne-Mari Souto (toim.) *Tutkittu ja tulkittu Ohjaamo*. Nuorisotutkimusseura, 5–10.

Paronen, Samuli (1990) *Maailma on sana*. Helsinki: Otava.

Pekola-Sjöblom, Marianne (2025) Kuntalaistutkimus 2024: Kuntalaiset ja nuorisopalvelut. Kuntaliitto.

<https://www.kuntaliitto.fi/sites/default/files/media/file/Kuntalaistutkimus%202024%20Kuntalaiset%20ja%20nuorisopalvelut.pdf> (9.2.2026)

Rauas, M. (2024). Pahoinvoivia nuoria, lisää työtehtäviä ja huono palkka: Alanvaihdon harkinta ja syyt 2020-luvun nuorisotyössä. *Työväentutkimus Vuosikirja* 37, 28–44. <https://doi.org/10.37456/tvt.136300>

Rauas, Minna (2024) Voimavaroja ja vaatimuksia: Nuorisotyöntekijöiden näkemyksiä nuorten vaikutuksesta ammatilliseen työhyvinvointiin. *Sosiaalipedagogiikka* 25, 95–128. <https://doi.org/10.30675/sp.142950>

Soanjärvi, Katariina (2021) Pysyvästi villi nuorisotyö? Teoksessa Tommi Hoikkala (toim.) *Mitä Jyväskylä tarkoittaa? Nuorisotyön yhteisötietokirja*. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, 285–291.

Suomen nuorisotyön tilastot (2025) Nuorisotilat kartalla. [Nuorisotyö kunnissa – Nuorisot](https://nuorisotilastot.fi/1131/visualisoinnit/nuorisotyö-kunnissa/) <https://nuorisotilastot.fi/1131/visualisoinnit/nuorisotyö-kunnissa/> (10.2. 2026)

